

B L O K K I

1 / 2018

VARAPUHEENJOHTAJAN NUIJA

Kun opiskelee nokkahuilunsoitosta itselleen ammattia, saattaa tuntea kuuluvansa marginaaliin. Onneksi Sibelius-Akatemiassa ei 2000-luvun alussa tarvinnut olla marginaalissa yksin. Nokkisopiskelijoista muodostui ihan huippujengi. Käytiinpä kerran luokkaretkelläkin Tallinnassa. Nokkahuilutapahtumassa tietenkin. Virolaiset kohtalotoverit olivat jopa perustaneet nokkahuiluopettajien yhdistyksen eurooppalaisen kattojärjestön (ERTA = European Recorder Teachers' Association) alaisuuteen.

Vähitellen valmistuttiin kukin vuorollaan, mutta yhteyttä pidettiin edelleen säännöllisten illanistujaisten merkeissä. Tallinnan reissusta asti oli jäänyt kytemään ajatus suomalaisen nokkahuiluyhdistyksen perustamisesta. Sähköpostilista oli jo toiminnassa. ERTAn alaisuuteen liittymistä selvitettiin, mutta vain opettajille tarkoitettu yhdistys tuntui liian rajoittavalta. Mukaan haluttiin kaikki, niin ammattilaiset kuin harrastajat ja ihan muuten vaan aiheesta kiinnostuneet.

Siispä eräs syksyinen nokkisporukan tapaaminen muuttuikin Suomen nokkahuiluseura ry:n perustamiskokoukseksi. Patentti- ja rekisterihallitus ei ollut heti juonessa mukana. Ei kuulemma toimittu tarpeeksi kansallisella tasolla – Helsingin nokkahuiluseura olisi riittänyt tälle porukalle.

Periksi ei annettu, onneksi PRH lopulta antoi. Onnea 10-vuotias Suomen nokkahuiluseura ry!

Anna Saunamäki
varapuheenjohtaja

TÄSSÄ NUMEROSSA

Nokkahuilutapahtuma Oulussa	3
Trappin perhe ja nokkahuilu	5
Suomen nokkahuiluseuran 10-vuotisjuhlakonsertti	7
Ilmianna nokkisope	8

Suomen nokkahuiluseura ry

Perustettu vuonna 2008
Kotipaikka: Helsinki
Jäsenmäärä (8/2018): 87

Hallitus kaudella 2018:

Eero Saunamäki, puheenjohtaja
puheenjohtaja@nokkahuilu.fi

Anna Saunamäki,
varapuheenjohtaja
Sini Vahervuo, sihteeri
sihteeri@nokkahuilu.fi

Reetta Varjonen-Ollus,
talousvastaava

BLOKKI

Suomen nokkahuiluseura ry:n lehti
1/2018, 5.9.2018

Tämän numeron tuottivat:
Anna Saunamäki (päätoimittaja)
Eero Saunamäki
Katri Alvesalo-Heikkilä

sihteeri@nokkahuilu.fi
www.nokkahuilu.fi

NOKKAHUILU- TAPAHTUMA OULUSSA

Suomen nokkahuiluseuran ensimmäinen suuri tapahtuma pääkaupunkiseudun ulkopuolella keräsi runsaasti innokkaita osallistujia

Teksti ja kuvat: Eero Saunamäki

Tammikuun 20. päivä 2018 nokkahuiluharrastajat kokoontuivat Oulun Musiikkikeskukseen, jossa pidettiin Suomen nokkahuiluseuran jo perinteeksi muodostunut lasten ja nuorten katselmus. Talo täyttyi nokkahuilistien lisäksi myös muista vanhan musiikin soittajista, sillä samaan aikaan järjestettiin Fibo Collegiumin järjestämä Oulu Grosso - suurorkesteritapahtuma. Koko kuluvalla viikolla kaupungin konserttitarjontaa rikasti myös Oulun vanha musiikki -festivaali, joten koko kaupunki oli mahdollisesti vanhan musiikin kyllästävä.

Oulun konservatorion nokkahuilunsoiton opettajan Stephanie Archerin aloitteesta järjestetty katselmus innoitti pohjoisemman

Suomen nokkahuiluharrastajat suurilukuisesti paikalle tähän nokkahuiluseuran ensimmäiseen pääkaupunkiseudun ulkopuoliseen katselmukseen.

Soittajia Lapista ja Oulusta oli reilusti yli kaksikymmentä, ja kymmenisen osallistujaa Kuopiosta ja Helsingistä monipuolistivat konserttia upeasti. Saimme kuulla yksilösuoritusten lisäksi myös nokkahuilukvartettia ja -duoa.

Oulun Musiikkikeskuksen kaunis Tulindbergin sali sopi erinomaisesti katselmuksen järjestämiseen. Toimiva akustiikka yhdistettynä väri-
valoihin ja ajoittain tarvittuun äänentoistoon loivat hienoa konserttitalunelmaa! Kolmessa tunnin mittaisessa konsertissa kuultiin erittäin monipuolinen kattaus

musiikkia; niin lastenlauluja, Mozartia, vanhaa musiikkia, nykymusiikkia kuin pop-musiikkiakin. Konsertti oli hieno todiste nokkahuilun monipuolisuudesta! Nokkahuilisteja säästi ansiokkaasti Laura Röntynen sekä pianolla että cembalolla.

Kuten aiemminkin, ammattilaisista koostunut raati kuunteli kaikki katselmuksen esitykset ja antoivat soittajille kannustavaa palautetta kirjallisesti. Tällä kertaa raadissa olivat mukana Riikka J. Holopainen, Milja Tiainen ja Anna Saunamäki, allekirjoittaneen toimiessa tuottajana ja juontajana. Palautteen lisäksi he saivat mukaansa karkkipussit matkakevääksi sekä lahjakortin kirjakauppaan.

Arrow-kvartetti Länsi-Helsingin musiikkiopistosta

Lapin musiikkiopiston oppilaita esiintymässä katselmuksessa.

Katselmuksen jälkeen halukkaat katselmuksen osallistujat saivat opetusta Sini Vahervuolta, Anna Saunamäeltä ja allekirjoittaneelta. Opettajat antoivat vinkkejä nuorille nokkahuilisteille niin soittamisessa kuin esiintymisessä yleisemminkin. Länsi-Helsingin musiikkiopiston Arrowkvartetin, katselmuksen osallistujista kootun pop-up-kvartetin ja Lapin musiikkiopiston kamarimusiikkiyhtyeen kanssa oli todella kiva työskennellä, ja Oulun konservatorion käyttömme antamat tilat toimivat hienosti!

Oulun nokkahuilutapahtuma päättyi ravintola Voimala 1889:ssä järjestettyyn Barokkibakkanaali-konserttiin.

Nokkahuilistit aloittivat konsertti-illan klo 18 nokkahuiluyhtye Q Consortin johdolla. Yhtye soitti renessanssin ajan teoksia sekä kantatesityksenä kaksi osaa Gustav Nyströmin teoksesta Sju Ritualer (joka kuullaan kokonaisuudessaan ensi kesän BarokkiKuopio-tapahtumassa, toim. huom.). Lopuksi yhtye laajeni sekstetiksi cem-

balisti Matias Häkkisen liittyessä mukaan soittajistoon. Nokkahuilu-duo Anna ja Eero Saunamäki keskittyivät tällä kertaa uuteen musiikkiin ja soittivat Tien-suuta, Lehtoa sekä Dorwarthia. Ilta jatkui Suomalaisen Barokkiorkesterin muusikoiden tahtiin, ja nokkahuiluseuran aktiivit siirtyivät lentokentälle pitkän päivän jälkeen.

Oulun nokkahuilutapahtuma oli jälleen osoitus siitä, että nokkahuilu kiinnostaa. Katselmus pitää pintansa erittäin suosittuna aktiviteettina, ja se saa varmasti jatkoa tulevaisuudessa. Kiitos vielä kaikille hauskaan päivään osallistuneille ja erityiskiitos tapahtumaa taloudellisesti tukeneelle Suomen kulttuurirahaston Pohjois-Suomen rahastolle!

Kaikki saivat soitostaan raadin kirjallisen palautteen.

TRAPPIN PERHE JA NOKKAHUILU

Teksti: Katri Alvesalo-Heikkilä

Syksyllä 2015 tartuin ensimmäisen kerran nokkahuiluun sitten keskikoulun musiikkituntien 1960-luvulla. Näinä muutamana välivuotena en ollut soittanut mitään instrumenttia. Olin lähes seitsemänkymppinen, kun tyttäreni vinkkasi minulle Amore Classicosta, silloisesta Senioribarakista. Hänen koulutoverinsa oli tuolloin vasta perustetussa orkesterissa yhtenä opettajana. Ajan mittaan nokkisporkkamme on kasvanut samoin kuin koko orkesteri. Mukaan on tullut taitavia ja innokkaita soittajia.

Olen huomannut, että kun kiinnostuu jostakin aiheesta, näkee ja löytää yhtäkkiä odottamattomista yhteyksistä siihen liittyviä tarinoita. Eräänä iltana etsin luettavaa omasta hyllystä. Kirjaston kirjat oli luettu, jotain piti löytää. Työhuoneen kirjahylly kätkee kaiken-

laisia aarteita. Tiedän sen, mutta usein tuntuu siltä, että ne ovat liian tuttuja. Tartuin kuitenkin pitkän pitkästä aikaa Maria Augusta Trappin vuonna 1970 suomeksi julkaistuun kirjaan Trappin perhe. Olen lukenut sen tuolloin, mutta en ole siihen sittemmin palannut. Perheen tarina on pysynyt elävänä moneen kertaan näkemästäni elokuvasta Sound of Music. Sen laulut alkoivat soida mielessäni heti, kun kirjaan tartuin. Mutta – sitä en todellakaan muistanut, että elokuvan tarina keskittyi vain Maria Trappin kirjoittamien muistelmien ensimmäiseen osaan. Siihen, joka kertoo tämän itävaltalaisen perheen vaiheista kotimaassaan reilun kymmenen vuoden ajalta vuoteen 1938. Maaliskuun 11. päivänä Itävalta miehitettiin, ja syksyllä 1938 Laulava Trappin perhe lähti Amerikkaan. Perheytye oli syntynyt kolme vuotta aiemmin.

Kirjan reilusti paksumpi toinen osa kertoo

Trappin perheen Amerikan vuosista. Siellä he kotiuduttuaan jatkavat konserttikiertueita ja aloittavat musiikkileirien järjestämisen.

Päästyäni kirjassa sivulle 326 törmäsin nokkahuiluun: Trappin perhe valmisti ensimmäistä laululeiriään ja yritti hankkia sinne nokkahuiluja. Muutamaa sivua myöhemmin luin hämmentyneenä ja ilahtuneena:

"Ensimmäinen leirikesä oli päättynyt. Kaikkea oli kokeiltu ensimmäisen kerran, ja me olimme laskeneet erään perinteen perustan. Vieraiden saapuminen jokaiselle lauluviikolle, huviretket, leirin tavallinen päiväohjelma, viimeiset illat toistuisivat vuodesta vuoteen kunnes joku sanoisi jonakin päivänä: - Näin me olemme aina tehneet. Leirin lopettajaiset olivat sangen liikkuttavat. Viimeisen illallisen aikana oli hauskoja yllätyksiä. Pienet ryhmät esittivät lyhyitä kohtauksia leirielämästä. Sen jälkeen Marian soitto-oppilaat pitivät

pienen konsertin. Maria oli opettanut heitä soittamaan nokkahuilua ja nyt he näyttivät, miten paljon voi oppia yhdeksän päivän aikana. Me nauroimme kyynelleet silmissä, kun nämä ramppikuumeen vallassa vapisevat vastaalkajat päästivät hermostuksissaan huiluitaan merkittäviä huvittavia sivuääniä soittaessaan meille erästä lastenlaulua. Huomasimme jälleen, että nokkahuilu on ihanteellinen soitin aikuisille, jotka eivät ole lapsena saaneet lainkaan musiikinopetusta. Jos joku toteaa viisikymmenvuotispäivänään, että hänen olisi pitänyt lapsena ottaa piano- tai viulutunteja, hän tuskin aloittaa niitä enää siinä iässä, koska pelkää ettei enää pääse kovin pitkälle. Mutta hänen mielensä silti tekee soittaa itse jotain instrumenttia. Silloin on viisainta valita nokkahuilu. Kuuden viikon uutteran harjoittelun jälkeen vanhatkin ihmiset osaavat soittaa oikein kauniisti kansanlauluja.

Sopraano-, altto-, tenori- ja bassohuiluista voi muodostaa yhtyeen, jonka esitys on kaunista ja täyteläistä. Rajaton määrä musiikkikappaleita soveltuu soittavaksi nokkahuilulla, aluksi voidaan soittaa helppoja neliäänisiä sovituksia ja yrittää sen jälkeen madrigaaleja ja motetteja. Joku soittaja voi olla vielä kunnianhimoisempi ja opetella soittamaan ihania nokkahuilulle sävellettyjä kappaleita kuten Telemannin sonatteja, Bachin lauluja ja muita todellista taituruutta vaatimia sävelmiä. ---

Ihmiset, jotka olivat ensimmäisenä leirikesänä soittaneet helppoja lastenlauluja ja jotka tulivat (leirille) joka vuosi, soittavat nyt Marian iloksi ja ylpeydeksi Bachia ja Telemannia. Heidän innostuksensa on tarttunut heidän ystäviinsä, ja unohdettu nokkahuilu elää nyt uutta kukoistuskautta kaikkialla Yhdysvalloissa.”

Minusta ei ole tullut kuuluneiden orkesterivuosiensa aikana vielä-

kään kovin kunnianhimoista harjoittelijaa eli en hallitse ” todellista taituruutta vaatimia sävelmiä.”

Tämä kirjoihin kohdistuva ”nokkahuiluvainu” on nyt jäänyt pysyväksi. Äskettäin luin Jessie Burtonin Nukkekaapin. Se kertoo 1660-luvun Amsterdamista. Joulunaluspäivänä joukko luvattomasti esiintyviä muusikoita pitää lauluesitystään. ”Nokkahuilu kiihdyttää tahtia ja rumpali lyö kiihkeästi rytmiä ...”

Lastenkirjahyllystämme etsin eräänä päivänä lukemista yökylään tuleville ala-kouluikäisille pojantyttärille. Tartuin mm. Kaarina Helakisan saturomaaniin Ainakin miljoona sinistä kissaa. En todellakaan muistanut, että kirjan ensimmäisellä aukeamalla on Jori Svärdirin hieno mustavalkokuva nokkahuilua soittavasta Samuel Tuulesta. Tarina alkaa näin:

Samuel Tuuli oli mennyt maata huilu mukanaan. Hän oli sanonut: ”Huilu. Älä nuku vielä, soitellaan vähän.” Oli

syyskuun seitsemännen päivän iltana. Ensimmäinen sävel lensi huoneeseen käheänä ja velttona kuin märkä hiekkapaperi ja putosi kahahtaen matolle. Samuel yritti uudestaan, hän oli ajatellut, että tänä iltana piti löytää aivan erityinen tuulisävel. - - - Mutta toisinaan nokkahuilu oli tällainen: melkein tavallinen nokkahuilu, valkoinen väriltään, ei totellut.

Minunkaan nokkikseni ei aina tottele minua, vaikka se onkin puinen nokkahuilu, kauniin ruskea väriltään. Mutta nautin orkesterissa soittamisesta, hyvästä yhteishengestä ja musiikkiin uppoamisesta.

Sitaatit:

Maria Augusta Trapp, Trappin perhe, suomennos Anna-Liisa Laine, WSOY 1970 ss. 331 ja 332.

Kaarina Helakisa, WSOY 1978 s. 9.

Jessie Burton, Nukkekaappi, suomennos Markku Päckilä, Otava 2016 s. 208.

SUOMEN NOKKAHUILUSEURA 10 VUOTTA

Seura juhlistaa kymmenvuotista taivaltaan konsertilla Helsingin Saksalaisessa kirkossa perjantaina 26.10.2018 klo 19. Tähtiesiintyjäksi olemme saaneet saksalaisen nokkahuilistin Dorothee Oberlengerin, joka työskentelee Salzburgin Mozarteum-musiikkikorkeakoulun vanhan musiikin linjan johtajana ja nokkahuiluprofessorina. Oberlinger esiintyy säännöllisesti solistina, opettaa mestarikursseilla ja on levyttänyt parikymmentä pitkäsoittoa sekä kantoesittänyt runsaasti nykymusiikkia. Konsertin lisäksi Oberlinger pitää mestarikurssin Sibelius-Akatemiassa 25.-28.10.2018.

Konsertissa kuullaan erittäin monipuolinen ohjelma alkaen Hildegard Von Bingenistä ja päättyen 2000-luvun musiikkiin, perinteisiä Bacheja ja Van Eyckejä unohtamatta. Tulossa on siis todella upea kokonaisuus, kannattaa tulla paikalle!

Suomen nokkahuiluseura ry:n jäsenet pääsevät ilmaiseksi konserttiin kertomalla nimensä ovella. Muilta liput maksavat 20/10 euroa. Dorothee Oberlengeristä löydät lisätietoa osoitteesta

dorotheeoberlinger.de

ILMIANNA NOKKISOPE

Ilmianna nokkisope -juttusarjassa haastatellaan nokkahuiluopettajia eri puolilta Suomea. Kysymykset ovat kaikille samat, ja kukin haastateltava ilmiantaa yhden kollegan seuraavaan lehteen. Petra Aminoffilta haasteen vastaanotti tällä kertaa **Sini Vahervuo**. Sini opettaa Käpylän musiikkiopistossa ja Tampereen Musiikkiakatemiassa sekä ohjaa FiBOn Senioribarokkilaisia.

Kuvaile itseäsi opettajana kolmella sanalla.

Kuunteleva, innostava, kekseliäs.

Mikä opetustyössä on parasta?

Parasta on kun oppilaat saavat ahaa-elämyksiä tai uppoutuvat musiikkiin täysillä.

Entä vähemmän mukavaa?

Kun sen kivan kappaleen nuotti onkin väärässä kaupungissa!

Suosikkikappaleesi alkeisohjelmistosta?

Hämä-hämä-häkki.

Unohtumattomin tilanne opetustyössäsi?

Oppilaiden oivalluksen hetket, maailmojen aukeamiset.

Parasta vastapainoa työlle?

Aikatauluttomuus, hiljaisuus ja omaan taiteelliseen työhön keskittyminen.

Kuvaile jotain hauskaa/erikoista yksityiskohtaa opetusluokassasi.

Jaan työhuoneen cembalistimieheni Matias Häkkisen kanssa. Jännien kosketin- ja puhallinsoitintemme joukkoon on uusimpana aarteena liittynyt nokkahuiluyhtyeeni Q Consortin kaksimetrisen kontrabassonokkis, joka on nyt ehdottomasti magein soitin työhuoneellamme!

Kenet ilmiannat seuraavaan lehteen?

Sibelius-Akatemian alkeispediopettajani Ann-Catrin Wulffin.

Kuva: Ville Sjöström